

VERSLAG
Workshop “Samen Werken aan Vitaal”
BZK Veiligheidscongres 13 november 2008

Op donderdag 13 november 2008 vond het BZK Veiligheidscongres plaats met het thema ‘Veiligheid ... een gedeelde verantwoordelijkheid’. In de workshop “Samen werken aan Vitaal” zijn ervaringen uit de praktijk op het gebied van bescherming vitale infrastructuur met de deelnemers gedeeld. Daarnaast gaf een aantal organisaties op het gebied van vitale infrastructuur informatie over hun rol bij de bescherming van vitale infrastructuur: het Strategisch overleg Vitale Infrastructuur (SOVI), het Nationaal Adviescentrum Vitale Infrastructuur (NAVI) en het interdepartementale programma Bescherming Vitale Infrastructuur (BVI). Dit deden zij op de informatiemarkt BVI. In dit verslag wordt kort terugblik op deze workshop waar samenwerking tussen verschillende partners bij vitaal centraal stond. Ook zijn de contactgegevens van de betrokken personen en de deelnemers terug te vinden in bijlage 1, zodat er hopelijk nog meer mooie samenwerkingsrelaties zullen ontstaan.

Rondetafelgesprekken

Een basisvoorwaarde voor de bescherming van vitale infrastructuur is de samenwerking tussen overheid en bedrijfsleven. Tachtig procent van de vitale infrastructuur is in Nederland namelijk in handen van de private sector. De vitale infrastructuur kan alleen goed beschermd worden als de vitale sectoren, de veiligheidsregio's en de nationale overheid met elkaar samenwerken. Tijdens de workshop “Samen werken aan Vitaal” stond dan ook de relatie tussen vitale sectoren en veiligheidsregio's centraal. Maar ook goede ervaringen in een veiligheids- of politieregio zijn belangrijk. De onderstaande ervaringen zijn met de deelnemers gedeeld aan de ronde tafels tijdens de workshop.

Ervaring 1: Project Bescherming Vitale Infrastructuur Veiligheidsregio Zuidoost-Brabant

De regio Zuidoost-Brabant heeft het project Bescherming Vitale Infrastructuur opgezet, waarvoor een multidisciplinaire projectgroep is geformeerd. Uitgangspunt was een algemeen praktisch handboek te ontwikkelen met bijbehorende deeldraaiboeken ten behoeve van de repressiefase. Ook was (en is) het van belang om contacten te leggen met partners van vitale sectoren om samen producten te ontwikkelen. De implementatie van het project krijgt vorm door o.a. goede voorlichting naar de gemeenschappelijke meldkamer, officieren van dienst enz.

Het project heeft de volgende producten opgeleverd:

1. Handboek bescherming vitale infrastructuur (algemeen handboek);
2. Draaiboek uitval energie (elektriciteit en gas);
3. Draaiboek uitval drinkwatervoorziening;
4. Handreiking uitval energie (korte samenvatting bedoeld voor de operationele en bestuurlijke staven);
5. Implementatieplan (inclusief oefenen).

In de handout (bijlage 4) die is uitgereikt tijdens de workshop is meer informatie over deze ervaring te vinden. Daarnaast kunt u ook contact opnemen met:

H.A.M. Arkesteijn
Politie Brabant Zuid-Oost, Bureau CCB
Telefoon: 040 233 22 19
Email: henk.arkesteijn@brabant-zo.politie.nl

Janine Tan
Veiligheidsregio Zuidoost-Brabant, Regionale Brandweer
Telefoon: 040 2608672
Email: janinetan@vrzob.nl

Ervaring 2: Drinkwaterbedrijf Evides en de politie- en veiligheidsregio Zuid Holland Zuid

De veiligheidsregio Zuid Holland Zuid, de regiopolitie Zuid Holland Zuid en de (drink)waterbedrijven Evides en Oasen zijn bezig met het opzetten van een samenwerkingsconvenant. Daarbij is een klankbordgroep betrokken van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, de veiligheidsregio ZHZ, Vewin, VROM en VNO-NCW. Het convenant bestrijkt vele gebieden: crisisplannen, oefenprogramma's, regulier overleg, C2000, crisiscommunicatie via de

gemeenschappelijke meldkamer enz. Het doel van het convenant is het efficiënter en effectiever bestrijden en beheersen van een crisis die drinkwater gerelateerd is. Het convenant kan tevens dienen als nuttig voorbeeld voor andere sectoren.

In bijlage 2 vindt u meer informatie over dit project. Hier is de powerpointpresentatie van de workshop bijgevoegd. Natuurlijk kunt u ook contact opnemen met:

Lydia Barm
Adviseur Strategie Evides
Telefoon: 010-2935082
Email: L.Barm@evides.nl

Gerard Mouwen
Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid
Programma Versterking Risico- en Crisisbeheersing
Telefoon: 078-6480428
Mobiel: 0651454274
E-mail: gmouwen@regiozhz.nl

Continuon (vanaf november: Liander) en defensie (Natres) en de oefening "Zonder stroom" in Amsterdam

De relatie tussen de veiligheidsregio en een vitaal bedrijf is van essentieel belang: elkaar kennen, elkaar weten te vinden, maar vooral ook samen oefenen. Continuon heeft dit samen met Defensie (met koppeling naar de veiligheidsregio) voortvarend opgepakt in de oefening "zonder stroom". Hierbij werden de procedures getest bij bedreiging van de energiecentrale en hoogspanningsstations 50 kV en 150 kV in Amsterdam. Voor meer informatie:

Stef Nieuwland
Manager Crisisbeheersing
Telefoon: 06 21 59 53 10
Email: stef.nieuwland@alliander.com

Majoor Konrad Ruczynski
Officier Veiligheidsregio
Tel: 070 316 68 42
Email: kcj.ruczynski@mindef.nl

Informatiemarkt BVI

Strategisch Overleg Vitale Infrastructuur (SOVI)

Binnen het programma Bescherming Vitale Infrastructuur van het Ministerie van BZK is publiek-private samenwerking een sleutelement. Daarom is in april 2006 het Strategisch overleg vitale infrastructuur (SOVI) opgericht. In dit overleg wordt op strategisch niveau nagedacht over de bescherming van de vitale infrastructuur door de vertegenwoordigers van de 12 vitale sectoren. Dit zijn zowel publieke als private sectoren, waardoor dit een uniek platform is. Daarnaast heeft het SOVI een ambassadeursrol naar de vitale sectoren. Het secretariaat van het SOVI wordt gevoerd door het ministerie van BZK en VNO-NCW.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met:

Mathilda Buijtendijk
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Tel : 070-426 8239
Email : mathilda.buijtendijk@minbzk.nl

Nationaal Adviescentrum Vitale Infrastructuur (NAVI)

Het NAVI (Nationaal Adviescentrum Vitale Infrastructuur) is een publiek-private samenwerking waar beheerders en eigenaren van de vitale infrastructuur in Nederland terecht kunnen voor informatie en advies op het gebied van beveiliging tegen moedwillige versterking (=security). Door het publiek-private karakter van het NAVI is het mogelijk om onafhankelijk advies te geven. De doelstelling van het NAVI is het niveau van security van de vitale sectoren in Nederland op een hoger niveau te brengen.

Aanleiding om het adviescentrum op te richten, is het streven van de Nederlandse regering om de beveiliging van de vitale sectoren te intensiveren. Daar zijn meer partijen dan alleen de overheid bij betrokken. Zo zijn de meeste ondernemingen in vitale sectoren in handen van particuliere bedrijven. Zij dragen zorg voor de beveiliging en de continuïteit van de bedrijfsvoering. Om alle betrokkenen bij elkaar te brengen, is het NAVI opgezet.

Kijk voor meer informatie op: <https://www.navi-online.nl/> of neem contact op met:

Kim van Veenendaal
Telefoon: 070 376 5962
Email: kim.vanveenendaal@navi-online.nl

Wouter Verheijden
Telefoon: 070 376 5962
Email: wouter.verheijden@navi-online.nl

Joost van Eekhout
Telefoon: 070 376 5950
Email: Joost.Eekhout@minbzk.nl

Programma Bescherming Vitale Infrastructuur (BVI)

We spreken van vitale infrastructuur als het gaat om producten, diensten en de onderliggende processen die, als zij uitvallen, maatschappelijke ontwrichting kunnen veroorzaken. Dat kan zijn omdat er sprake is van veel slachtoffers en grote economische schade, of als het herstel heel lang gaat duren en er geen reële alternatieven zijn, terwijl we deze producten en diensten niet kunnen missen. Het kabinet heeft daarom besloten om de weerbaarheid van de Nederlandse samenleving te verhogen. Daarvoor is in 2002 het interdepartementale programma Bescherming Vitale Infrastructuur in het leven geroepen. Dit is een beleidsprogramma van negen ministeries, gecoördineerd door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Ongeveer tachtig procent van de vitale infrastructuur is in handen van het bedrijfsleven en daarom is een nauwe samenwerking van overheid en bedrijfsleven noodzakelijk. Binnen het programma werkt de overheid daarom intensief samen met o.a. werkgeversorganisatie VNO-NCW. Het programma BVI is onderdeel van het rijksbrede programma Nationale Veiligheid en richt zich specifiek op de vitale infrastructuur in Nederland. Daarbij worden als uitgangspunt de dreigingen gebruikt die door de Nationale Risico Beoordeling (NRB) zijn geconstateerd zoals een griepandemie, overstroming uit zee of een oliecrisis.

Kijk voor meer informatie op: <http://www.nationale-veiligheid.nl/> of neem contact op met:

Jan-Willem van Borselen
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Telefoon: 070 426 7102
Email: Jan-Willem.Borselen@minbzk.nl

Saskia Narraina
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Telefoon: 070 426 8474
Email: Saskia.Narraina@minbzk.nl

Reactie op de workshop

In de workshopruimte hing een prikbord waarop de deelnemers hun mening konden geven over de rondetafelgesprekken en over de informatiemarkt. Uit de reacties op de workshop bleek dat er heel veel visitekaartjes zijn uitgewisseld en vele nieuwe contacten zijn gelegd: de start voor nieuwe samenwerkingsrelaties. Ook werden er veel vragen gesteld tijdens de rondetafelgesprekken. Deelnemers hebben zelfs direct hulp aangeboden om bijvoorbeeld gezamenlijk bestaande draaiboeken verder te ontwikkelen naar aanleiding van eigen ervaringen. Veel deelnemers zijn het met elkaar eens dat er meer gebruik moet worden gemaakt van reeds bekende concepten, zoals bestaande handboeken en convenanten. Er wordt dan ook de oproep gedaan om al bestaand werk zoveel mogelijk te verspreiden. Een aantal regio's willen in 2009 extra aandacht besteden aan Vitaal en daarbij kunnen ze deze 'best practices' goed gebruiken. Het prikbord vormde ook de mogelijkheid om nieuwe ideeën te presenteren. Zo vroeg een deelnemer zich af of het mogelijk is om de vitale

sectoren te verdelen over de regio's die daarover draaiboeken maken om die vervolgens weer te verspreiden onder alle regio's. Of kan er niet meer multidisciplinair geoefend worden op basis van scenario's die zijn bedacht door verschillende partners? Het ministerie van BZK zal kijken hoe zij kan bijdragen aan het steunen van deze ideeën en moedigt nieuwe ideeën aan. Tenslotte werden er op het prikbord nog een aantal organisaties genoemd die ook raakvlakken hebben met de bescherming van vitale infrastructuur, zoals het beschikbaar maken van evaluaties van oefeningen bij het Steunpunt Effectief Oefenen, het gebruikmaken van KLIC bij stroomuitval en informatie over ICT op www.m-ict.nl.

Tot slot

De workshop 'Samen werken aan Vitaal' heeft een bijdrage geleverd aan het besef dat er hard gewerkt moet worden aan de versterking van de vitale infrastructuur. Het is belangrijk dat men:

- weet wat vitale infrastructuur is;
- weet wat de vitale objecten in de eigen regio zijn;
- de kansen op uitval van vitale objecten en de gevolgen daarvan in de eigen regio kent;
- concrete afspraken tussen vitale sectoren en regio's maakt;
- een structurele samenwerking tussen deze actoren opzet;
- de bescherming van vitale infrastructuur vastgelegd in structurele processen, zoals crisisplannen;
- regelmatig oefent met elkaar en deze oefeningen evalueert.

Het Programma BVI van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties biedt ondersteuning bij het versterken van bovenstaande punten. Zo is er het plan om in het begin van 2009 een drietal regiobijeenkomsten te organiseren. Ook wordt er een gesprek gepland tussen de voorzitter van het Veiligheidsberaad, het SOVI en de Directeur-Generaal Veiligheid van BZK. Daarnaast wordt er gewerkt aan de realisatie van generieke draaiboeken voor verschillende sectoren.

Het is duidelijk dat een goede samenwerking tussen overheid, vitale sectoren en regionale overheden essentieel is voor de bescherming van de vitale infrastructuur. Hopelijk heeft de workshop 'Samen werken aan Vitaal' deze samenwerking een nieuwe impuls gegeven.

Bijlage 1 Contactgegevens sprekers en deelnemers

Zie Excelbestand in uw mail

Bijlage 2 Powerpoint presentatie Zuid-Holland-Zuid

Zie Excelbestand in uw mail

Bijlage 3 Powerpoint presentatie Oefening 'zonder stroom'

Gezien de grootte van het bestand is het niet mogelijk de powerpointpresentatie te mailen. U kunt voor meer informatie over deze oefening contact opnemen met de genoemde contactpersonen.

BRANDWEER

POLITIE

Defensie

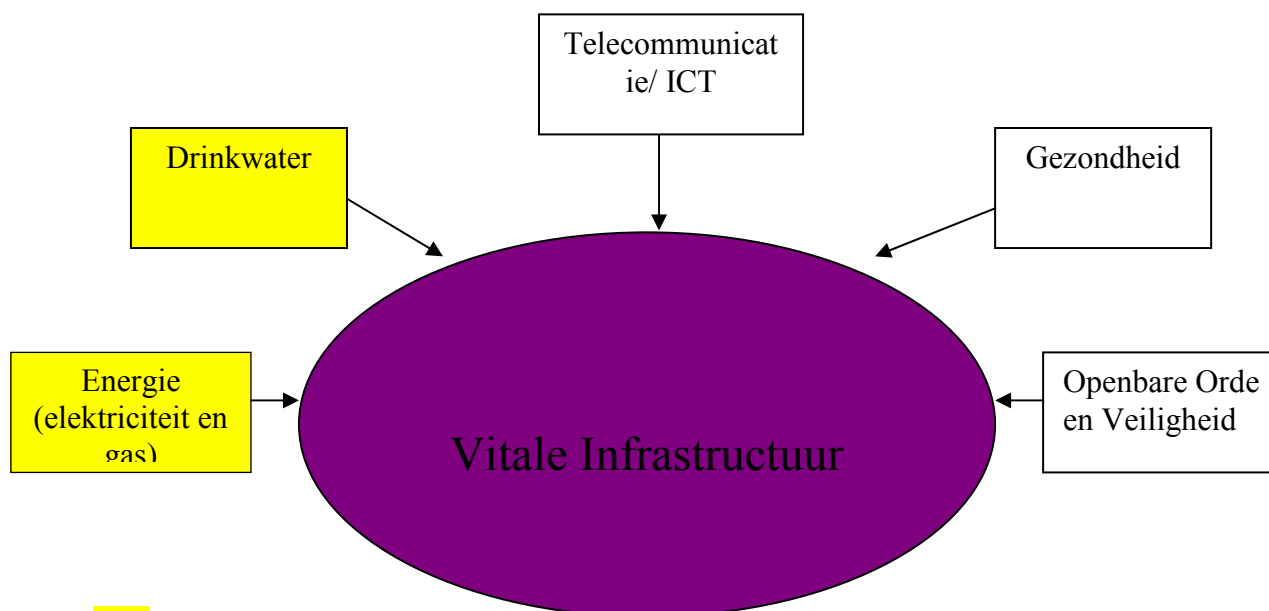
in samenwerking met de 21 gemeenten
in de Regio Zuidoost-Brabant

Project Bescherming Vitale Infrastructuur Veiligheidsregio Zuidoost-Brabant

Aanleiding

De kwetsbaarheid van de vitale infrastructuur en de effecten van de uitval ervan, kunnen grote gevolgen hebben voor onze maatschappij en zelfs leiden tot maatschappelijke ontwrichting. De bescherming van vitale infrastructuur is daarom een onderwerp van de Veiligheidsregio Zuidoost-Brabant.

Projecten

Opbouw project

Genomen stappen:

1. Formeren multidisciplinaire projectgroep (vertegenwoordiging brandweer, GHOR, gemeenten en politie);
2. Bepalen vorm en inhoud. Uitgangspunt is ontwikkelen algemeen handboek en deeldraaiboeken ten behoeve van de repressiefase;
3. Pragmatisch en praktijkgericht (geen papieren tijgers, wel duidelijke informatie in de vorm van handige checklisten en matrixen);
4. Contacten leggen met onze partners van de vitale sectoren, samenwerking bij het ontwikkelen van de producten.
5. Implementatie in de vorm van o.a. goede voorlichting naar gemeenschappelijke meldkamer, officieren van dienst, COPI, OT, GBT, GAC en RBT.

Resultaten

6. Handboek bescherming vitale infrastructuur (algemeen handboek);
7. Draaiboek uitval energie (elektriciteit en gas);
8. Draaiboek uitval drinkwatervoorziening;
9. Handreiking uitval energie (korte samenvatting bedoeld voor de operationele en bestuurlijke staven);
10. Implementatieplan (inclusief oefenen).

Aandachtspunten

- Meerdere disciplines maar ook meerdere sectoren betrokken: allerlei effecten en gevolgen op weer andere sectoren, het zogenaamde domino-effect.
- De opdracht dient goed afgebakend te zijn.
- Sommige sectoren in Nederland zijn hoofdzakelijk in particuliere handen: de verantwoordelijkheid ligt geheel of gedeeltelijk bij de bedrijven en niet bij de overheid.
- Verschillende belangen van de partijen. Een goede samenwerking en afstemming tussen de vijf disciplines (te weten de gemeenten, GHOR, brandweer, politie en defensie) en de partners in de vitale sectoren is van kritiek belang. De externe partijen dienen eveneens betrokken te worden bij (bestuurlijke) oefeningen.

Afbakening

Wat wel?

Multidisciplinaire aanpak

Vitale infrastructuur raakt alle disciplines. Daarnaast is het leren kennen van onze externe partners met name voor de repressiefase van belang; tijdens de opschaling moeten de multidisciplinaire staven en de partners elkaar feilloos weten te vinden en samen voorbereid zijn op een dergelijk incident.

Bestaande structuren volgend

- GRIP is leidend; het is een must dat onze partners van de vitale sectoren zich aan deze systematiek houden en de bestaande calamiteitenplannen van de sectoren aansluiten op GRIP.
- Er wordt zo veel als mogelijk gewerkt vanuit de bestaande rampbestrijdingsprocessen en bijbehorende draaiboeken.

Eigen verantwoordelijkheid

Vastgelegd in diverse wetten en secundaire wetgeving alsmede in bedrijfsbeleid. De hulpverleningsdiensten en de gemeenten richten zich op hun primaire taken bevolkings- en gezondheidszorg en openbare orde en veiligheid.

Wat niet?

Preventie

De verantwoordelijkheid om uitval te voorkomen ligt veelal bij verschillende partijen; de sectoren kennen hier hun eigen verantwoordelijkheid in. Wij als hulpverleningsdiensten en lokale overheid hebben daarom gekozen om ons te richten op de repressiefase: wat moeten we doen als een incident met uitval vitale infrastructuur zich voordoet.

Voor meer informatie kunt u terecht bij:

Janine Tan, Veiligheidsregio Zuidoost-Brabant, Projectmedewerker crisisbeheersing, email janinetan@vrzob.nl, tel. 040-2608672

Henk Arkesteijn, Politie Brabant Zuid Oost, Hoofd bureau conflict- en crisisbeheersing, email henk.arkesteijn@brabant-zo.politie.nl, tel. 040-2332219